

Een zorgzaam vader.

Toen we, uitgelokt door het schoone weder, dit jaar reeds in Februari ons schoolaquarium begonnen te vullen door wekelijksche tochten langs de slooten, hadden we meestal een voorspoedige jacht. Als we de lappen waterdraden, toen met waterpest en waterboterbloem bijna de eenige plant, die we machtig konden worden, ophaalden, vonden wij bijna iedere week groote en kleine pikzwarte torren, gerande roofkevers, heel wat exemplaren van de vlugge *Acilius sulcatus* van de *Colymbetes* of duikzwemkevers en van nog vele andere schildvleugelige waterbewoners, wier namen alleen in groote keverboeken te vinden zijn en dan nog slechts in het Latijn. Daarbij ontbraken de kleine en groote ruggezwemmers, waterscorpionen, waterwantsen, waterpissebedden en larven van juffers en vliegen, meestal niet, evenmin als salamanders, bloedzuigers waterspinnen en slakken van allerlei afmetingen. Het sterkst vertegenwoordigd waren evenwel de stekels.

Lastige dingen voor een aquariumhouder, die stekels! Ze vallen alles aan, wat beweegt, en al, wat niet tegen hun stooten bestand is, ligt in korte tijd dood of verminkt op de rand van het aquarium. We hebben dit in ruime mate ondervonden en waren dan ook genoodzaakt, de kleine moordenaars uit het groote aquarium voor hun straf over te brengen in een vischkom. De kleine exemplaren verhuisden telkens weder naar de sloot, waaruit ze gekomen waren; de groote gingen in de ronde gevangenis, totdat . . .

Maar laat ik eerst zeggen, wat eigenlijk ons doel was met dat bewaren van groote stekels. Heel veel plezier hadden we er niet van in onze vischkom. Als we er naar keken, zagen we of niets of sterk vergroote dieren, die dan meestal misvormd waren. Doch het was ons niet te doen om hun levenswijze waar te nemen, daarvan hadden we genoeg gezien en ondervonden. We wilden alleen weten of er ook mannetjes en wijfjes onder onze verzameling waren, en dat kon eerst tegen Mei blijken, als de eerste roode bekken kregen. Zoodra zich de onmiskenbare tinten van het schoone voorjaarskleed der mannetjesstekels begonnen te vertoonen, verhuisde er weder een paartje naar het aquarium, waar het zich nog al behoorlijk gedroeg, omdat er geen andere kleine dieren dan torren waren, en deze gaven, beschermd als ze zijn door hun hard omkleedsel, hoegenaamd niets om de stekels, ook als die hen soms bij vergissing aanvielen.

Wij hadden natuurlijk een bedoeling met dat afzonderen van ons paartje: we hoopten namelijk, dat het mannetje een nestje zou bouwen en in deze hoop heeft het ons niet bedrogen. Maandag 27 April vonden we er een links in de hoek op de bodem liggen, vervaardigd uit allerlei vezels van waterplanten.

Wat was ons kereltje mooi geworden! Zijn buik was licht bloedrood van de kop tot de staart en stak prachtig af bij het zeegroen van de gestreepte rug, terwijl de blauwe randen der oogen tegen beide kleuren helder uitkwamen.

En wat had hij het ontzettend druk met het verjagen van allerlei watertorren, die als echte liefhebbers van wroeten in de hoopjes afval, welke zich op de bodem van

het aquarium vormen, onder en over het nestje kropen en in het geheel geen medelijden toonden met de angst van hun huisgenoot. Ze verkozen maar geen onderscheid te maken tusschen een behoorlijk ingericht stekelnest en andere minder belangrijke kluitjes plantenafval; zij bleven voort-snuffelen ondanks de wanhopige pogingen van de bouwheer, om ze weg te jagen, en gelukte dit al voor een oogenblik met de kleinere, de groote pikzwarte liet zich stooten en nogmaals stooten zonder een streep breed te wijken; hij voelde er niets van, hoe de stekel ook zijn best deed om een kwetsbare plaats te zoeken, en hoewel overlegd de aanval ook was, als hij er al onderzoekende een meende gevonden te hebben,

We hebben toen een einde aan de strijd gemaakt door eenvoudig alle torren uit het aquarium te visschen en ze in een kleiner over te brengen, waar ze niet weinig verwoesting aangericht hebben onder de oorspronkelijke bewoners: een goed aantal onlangs uit het ei gekomen padjes, die we alleen voor totale ondergang hebben kunnen behoeden, door de torren nogmaals te laten verhuizen. Maar de stekel was zijn plaaggeesten kwijt en kreeg daardoor tijd, zich met andere zaken dan torren verjagen bezig te houden.

Ons eerste werk was nu nog een wijfje, een groot, mooi gestreept, in het aquarium te zetten, daar we veronderstelden, dat het nest nog geen eieren bevatte; maar daarin vergistten we ons waarschijnlijk. Of het nu was, door dat de oogen der stekels meer dan de onze gescherpt zijn op het ontdekken van het verschil tusschen de aantallen doornen op de rug van zijn naaste (het toegevoegde wijfje was namelijk een tienstekelig exemplaar, gelijk we later ontdekten, terwijl het mannetje tot de driestekeligen behoorde) of wel door een hier na te noemen oorzaak, weten we niet; maar wel verre van zich aangetrokken te gevoelen door al de stekelschoonheid, waarmede bedoeld wijfje ons oog reeds menigmaal had bekoord, begon het mannetje terstond, met haar heftig te vervolgen, zoodat het arme dier niet wist, waar het zich bergen zou en weldra bleek het ons dat het andere wijfje in doornaantal de gelijke van het mannetje, reeds door het nest gejaagd was en eieren had achtergelaten, want onze stekelvader begon zekere ouderplichten te vervullen, die alleen noodig konden zijn bij de aanwezigheid van eieren in het nest. Hij zette zich zoodanig met den kop voor de opening, dat hij er water indrijven kon, niet met de bek maar met de borstvinnen, die in averechtsche richting, dat is juist anders dan bij het zwemmen, bewogen werden en dus het water naar het nest stuwden en dat wel met zulk een kracht, dat de plantenvezels, die het nest vormen, bewogen werden als takken van boomen door de wind. Ge vraagt misschien, hoe dit mogelijk is, zonder dat de stekel achteruitgaat, maar als ge hem gezien en goed opgelet had, zoudt ge begrepen hebben, dat hij dit door bewegingen met de staart belet.

Daarmede was evenwel de vervulling der ouderplichten niet afgelopen; er viel nog heel wat te doen. Daar kruipt

een waterwants in het nest en die moet er uit. Een hap of drie in zijn achterlijf brengen hem aan het verstand, dat een stekelnest geen verblijf voor een waterwants is. Iets later komt een bloedzuiger, en geen kleintje, over het nest schuiven; doch ook hij zal ondervinden, dat daar zijn plaats niet is. Eensklaps voelt hij zich bij zijn midden pakken door een paar wijd opengespalkte stekelkaken; hij wordt een decimeter weggedragen en herkrijgt dan de vrijheid.

Maar wat erger is: de indringers hebben het nestje beschadigd en er moet dus gekalfaterd worden. Hier ligt een vezeltje verkeerd, daar ontbreekt er een. Vlug het eene op zijn plaats gelegd en dan langs de bodem naar een ander gezocht. Zie zoo, daar is er een, maar het deugt niet voor het doel, want het wordt weer weggegooid; dit tweede is evenmin goed; maar No. 3, dat met een ruk uit een hoopje afval losgescheurd wordt, is bruikbaar, wordt medegegredagen en op zijn plaats gelegd. En nu het geheel wat beter beschermd door het wat dieper in het zand te stoppen! Een hap zand wordt onder het nest weggehaald en een eindje verder uitgespuwd, nog één en nog één; zie zoo, voor het oogenblik is het genoeg gezakt, straks nog een paar happen en nog een paar en spoedig steekt enkel de opening boven het zand uit.

Nog is de drukte echter niet achter de rug. Het eene

wijfje (het laatste is intusschen weder verwijderd) komt te dicht bij de eieren en dat zou haar, die bekend staat als kindermoordster, neen sterker nog, als een vraatzuchtig wezen, dat haar eigen kroost verslindt, in verzoeking kunnen brengen, de talrijkheid van het kroost langs zeer eenvoudige weg te verminderen. Op gevoelige wijze moet dit belet worden en er volgt daarom telkens een tooneel tusschen man en vrouw, dat verre van huiselijk is. Met staande stekels vliegt manlief op zijn wederhelft aan, en met zooveel nadruk handhaaft hij zijn gezag als uitsluitend opvoeder van het kroost, dat het vrouwtje nu de rechterhelft van het aquarium niet meer verlaat en behalve in een gevecht om het grootste stuk van een worm, zich niet meer in de nabijheid van haar hardhandige echtgenoot waagt.

Zoo slijt onze kleine vechtersbaas zijn leven sinds 27 April en het is nu 5 Mei. Wachthouden bij het nest, zich kwaad maken en rood worden, aquariumgenooten verjagen, het nest opknappen en bijwerken; maar bovenal frisch water in het eiervblif stuwen, iets dat hij stellig om de vijf minuten herhaalt, maken het hem druk. We zullen hem goed in het oog houden en als het jongen opvoeden evenveel belangwekkends oplevert, als de zorg voor de eieren, kunnen de lezers er zeker van zijn, dat zij meer van hem hooren.

A.

S.



De Slangenwortel.

(CALLA PALUSTRIS).

Veder liefhebber van wilde bloemen begrijpt wel, dat we, veertien dagen na de natte wandeling, waarvan ik in 't vorig nummer vertelde, nog eens dezelfde route aflegden, eenig en alleen om de slangenwortel in bloei te zien.

Die tocht was een en al heerlijkheid en overvloed: het prachtigste zomerweer, dat zich laat denken, een weelderige bloemenwereld, vogels van allerlei pluimage, vliegen, vlinders, bijen, juffers in ongeloofelijke verscheidenheid. Doch laat ik hierover niet uitwijden, wij zullen voor de liefhebbers wel eens een lijst geven van alles, wat op die wandeling onze aandacht trok; nu wil ik mij bepalen tot de slangewortel.

Ik was hard vooruitgelopen; Jaspers had het druk met een roodlijvige *Ctenophora* en met een *Cossus*pop, die ten halven lijve uit een wilgenstronk te voorschijn stak, Heimans was aan 't biologiseeren bij de wilde aardbeien. Maar ge hadt onze waarde redactie eens moeten zien, toen ik riep: „*Calla* bloeit.” *Ctenophora* en *Cossus* zaten in een ommezien in een doos en . . . de aardbeien waren zuur.

Bewonderend stonden we bij de poel, eigenlijk een inham van de groote veenplas, maar door een rietboschje er van afgezonderd. De twee andere zijden waren dicht begroet met elzenhout, zoodat in het water zelf een groen halfduister heerschte, waarin van links wat licht binnen-

viel, een geheimzinnige glans spreidend over het veenmos en de waterklaver, die met jong riet en moerasvarens een passende achtergrond vormden bij onze wonderplanten.

De sierlijke, glanzende, hart-pijlvormige bladeren verhieven zich op hun forsche stengels ongeveer een voet boven het water, hier vlak uiggespreid, ginds weer nog half saamgerold, in allerlei bevallige bochten en golvingen. En daartusschen staan, even lager, de verblindend witte bloemenschijven, die hier, in de groene duisternis, grooter schijnen, dan ze werkelijk zijn.

Als we volop genoten hebben, dan gaat het aan een onderhandelen. Ofschoon een van ons een groot verzamelaar is, betreuren wij het alle drie, dat zoovele planten en dan nog wel de zeldzaamste in het bijzonder, uitgerooid worden door hun zoogenaamde vrienden. We zien met schrik de tijd naderen, dat er in de buurt van groote steden niets anders meer te vinden zal zijn, dan gras en madeliefjes en brandnetels, en zeer zou het ons spijten indien wij door de uitgave van dit tijdschrift de ondergang van eenige Nederlandsche plantensoort zouden teweegbrengen of verhaasten. Vinden wij van een zeldzame plant een enkel exemplaar, dan laten wij dat ongerept staan; we vergenoegen ons dan met een notitie of een tekening. Zijn er meer, dan gaat er een mee voor de verzameling en als het lijden kan, graven we er ook een paar uit, om die in onze tuin te kweeken en te bestudeeren. We